

28 Şubat Davası: Darbecileri mi Yargılıyor? Darbenin Üzerini mi Örtüyor?

27 Şubat 2014 Perşembe

Zehra Türkmen: *28 Şubat'tan bugüne kadar toplumun farklı kesimlerinde birçok acılar, sıkıntılar ve büyük haksızlıklar yaşandı. Ancak bütün bu zulümlere rağmen o dönemin müsebbibi olan insanların sanki hiçbir zulme imza atmamışlar gibi davranmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Hüsnü Tuna: 17 yıl önce gerçekleşen zulüm uygulamalarının müsebbipleri öncelikle yaptıklarının yanlış olduğunu düşünmesi ve bundan dolayı yaptıklarından pişman olmaları gerekir. Ancak 28 Şubat sanıklarında pişman olmanın her hangi bir emaresi gözüküyor.

Diğer taraftan, 28 Şubat sanıklarının tamamı, Kemal Gürüz hariç, asker kökenli kişilerdir. Cumhuriyet tarihinde bugünkü kadar askerlerin sivil bir otorite-yargı tarafından hesaba çekildiği vaki değildir. Sanıkların **"Bizim suçlanacağımız hiçbir zaman aklımıza gelmezdi"** şeklinde duygu ve beyanları da buna işaret ediyor.

Pişman olmayan sanıklar **"yaptıklarının suç olmadığını, aksine irtica ile mücadele adı altında vatana hizmet olduğunu"** savunmaya devam edecekler, bunun sonucu 28 Şubat sürecinde olanlara sebebiyet verici oldukları vakıasını da kabul etmeyeceklerdir.

Reşat Petek: 28 Şubat darbesi sanıklarının bu tutumları ibretlik bir durum. Aslında zihniyetin hiç değişmediği de anlaşılıyor. **Bugün ellerine yeniden fırsat geçse yine her türlü hukuksuzluğu yapacakları, her türlü zulme imza atacakları anlamına geliyor bunlar.** Bu durumun iyi değerlendirilmesi gerekiyor. Özellikle yargısal süreç, sorumlu olanların, bu haksızlığı yapanların cezalandırması şeklinde sonuçlanmazsa bilelim ki yeni 28 Şubat teşebbüsünde bulunanlar, bulunmak isteyenler olabilecektir.

Necip Kibar: Aradan 17 yıl geçmiş olsa dahi darbelerle hesaplaşıyor olmayı çok önemli bir gelişme olarak değerlendiriyorum. Gerek 12 Eylül fiili darbesi müsebbiplerinden olan ve halen yaşayan Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'nın, gerek 28 Şubat darbesini gerçekleştirenlerden bir kısmı olan 103 sanığın şu an yargılanıyor olması gerekse Balyoz darbe planını gerçekleştirenlerin bu suçtan mahkûmiyet alması ve bir kısmının da yargılamasının devam ediyor olması, Türkiye'de özgürlükler alanında son on yılda çok önemli mesafeler kat edildiğini göstermesi açısından da büyük önem arz etmektedir.

Son fiili darbe olan 28 Şubat darbesi diğer darbelerden farklı olarak Türkiye' de İslami kimliğe karşı yapılmış bir darbe olması hasebiyle bizim açıımızdan daha büyük bir önem arz etmektedir. Zira bu dönemde İslami kimliği dolayısıyla tesettürlü/başörtülü olan on binlerle ifade edebileceğimiz memur bu görevlerinden sırf başörtülü olmaları nedeniyle haksız ve hukuksuz olarak çıkarıldı, tüm özlük hakları ellerinden alındı. Yine on binlerce başörtülü öğrencinin kılık kıyafetlerinden dolayı üniversitelerle ilişkileri kesildi. Hatta derslerine devam etmek isteyen öğrenciler sürüklenerek kolluk kuvvetlerince derslerden çıkarıldı. Bu sırada darp

edildi. Hamile olan ve ikiz bebek bekleyen bir başörtülü hanımefendi bu darp nedeniyle ikiz çocuklarından birini kaybetti. Binlerce askeri personelin eşi başörtülü olduğu gerekçesiyle orduyla ilişkisi kesildi. Şu an Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 28 Şubat Darbesi'yle ilgili 103 sanığın yargılandığı davaya devam edilmektedir. 2012 yılının ilk aylarında başlayan bu dava ile ilgili yargılanan sanıklardan tutuklu kalmamıştır. 19 Aralık 2013 itibarı ile aralarında Çevik Bir'in de bulunduğu son tutuklular da tahliye edilmiştir. ***O dönemin müsebbiplerinden bir kısmı olan 103 kişinin de yargı önünde hesap veriyor olması küçümsenmemesi gereken bir olaydır.*** Burunlarından kıl dahi aldırmayan, kendilerini hesap sorulmaz zanneden o dönemin müstekbirlerinin şimdi yargılanıyor olması ve mahkeme önünde suç inkârı yoluna gidiyor olması hem izlenilmeye ve hem de hayrete değer bir durumdur.

28 Şubat'ın aslında birçok ayağı var. Darbenin askeri ayağı yanında; sermayedarlardan, basın, yargı, siyaset güçlerine kadar birçok kesim tarafından Müslümanlar abluka altına alındı. Ancak bugün baktığımız zaman 28 Şubat davasında askeri ayak dışında bir yargılamaya gidilemediğini görmekteyiz. Sivil ayaktan ise sadece dönemin YÖK Başkanı Kemal Gürüz'ün ismi vardı. Sizce özellikle sivil ayağa neden uzanılmadı?

H.T.: Türkiye'nin içinde bulunduğu demokratikleşme ve özgürleşme sürecinde askerler demokratik anlayış çizgisine gelmek üzere çok törpülendiler. Bu ise Ergenekon, Balyoz darbe girişimi gibi soruşturmaları gündeme getirdi. Bu süreç darbe suçlusu askerlerin hesaba çekilmesini kolaylaştırdı. Şu anda emekli olan askerlerin birçoğu korumasız haldeler. Hâlbuki sivil ayağın sermayesi, gazetesi, tv'si, üniversitesi gibi birçok etkin ve baskı aracı kurumları var. Bu 28 Şubat darbesi soruşturmasının sivil ayağına geçişi zorlaştırmaktadır. En azından süreci yavaşlatmaktadır. 28 Şubat Darbe sürecinin mağdur ve mazlumlarının konuya ilgi göstermemelerinin de bu yavaşlamaya katkısı olduğu şüphesiz. Halen darbenin sivil ayağı ile ilgili bir soruşturma var, zarar görenleri ilgilendiği takdirde dava açılma ihtimali de mevcuttur.

R.P.: Ankara'da devam eden 28 Şubat davasında biri sivil olmak üzere toplam 103 asker sanığın yargılandığı doğrudur. Ancak 28 Şubat Darbesi'nin sivil ayaklarına dokunulmadı; fakat iddianameden anladığımıza göre Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nda soruşturma halen devam etmektedir. Gecikmeyi makul olarak izah etmek, makul görmek kanaatimce mümkün değil. Sebebini de şahsen bilmiyorum ama bildiğimiz bir gerçek var ki, 28 Şubat Darbesi'ni sadece askerler yapmadı. Askerleri bu işe teşvik eden, tahrik eden, buna uygun ortam hazırlayan, Osman Işıklar'la aynı suça iştirak eden, destek veren medya vardı, siyasiler, finans dersi verenler, iş dünyasından isimler, sivil toplum kuruluşlarından suça iştirak edenler vardı. Bunlar hakkında soruşturma açılması, dava açılması hukuk devletinin bir gereğidir. 28 Şubat Darbesi'ne maruz kalan binlerce insan bu davanın açılması gerektiğine inanıyor.

N.K.: Şu an Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nca 28 Şubat Darbesi'nin diğer failleri olan sermaye, medya, yargı ve siyaset ayağı ile ilgili soruşturma devam ediyor. Ancak bu kesimlerden ne kadarına ve nasıl dokunulabilecek bunu zaman gösterecek diye düşünüyorum. O dönemle ilgili özellikle yargı ayağı çok önemli bir görev ifa etti. Yaşanan hukuksuzluklar yargı eli ile adeta aklandı ve yaşananlara güya hukukilik vasfı verildi. Darbenin askeri kanadı tarafından brifinglendirilen yargı mensupları

kendilerine verilen tiyatro görevini eksiksiz ve büyük bir başarı ile yerine getirdi. Yazılı ve görsel medya da aynı şekilde üzerine düşeni o dönemde eksiksiz yaptı. 25 bankanın içi boşaltılarak bilinen kadarı ile 57 milyar dolar darbenin tüm taraflarınca ortaklaşa, tabiri yerinde ise, iç edildi ve bu iç edilen miktar dar gelirli bu milletin sırtına yüklendi.

28 Şubat darbe sürecinin tüm aktörleri yerine sadece askeri kanadının yargı önüne çıkarılmış olması çok ciddi bir eksikliktir. Askeri kanat her darbe döneminde olduğu gibi o süreçte de sermaye ve medya ile birlikte hareket etti. Hatta diyebiliriz ki medya ayağı ve sermaye ayağı iyi çalışmamış olsaydı 28 Şubat darbesinin başarı şansı yoktu. Tüm bu gerçeklere rağmen askeri kanat dışında darbenin diğer sorumlularının yargı önüne halen çıkarılmamış olması hususu oldukça düşündürücü ve yargı üzerindeki kuşkuları da artıran bir durumdur. Yargı kendi üzerindeki bu şüpheleri gidermek için bir an evvel tüm sorumluları tespit ile yargı önüne çıkarmalıdır. Kamuoyunun beklentisi de bu yöndedir.

Reşat Bey, 28 Şubat Davası üzerinden yapılan tartışmalardan birisi de iddianamenin yetersizliği konusuydu. Ve bu konuda basında iddianamenin yetersizliği hususunda bazı haberler de yer aldı. Davayı başından beri takip eden birisi olarak siz bu eleştirilere ne diyorsunuz?

R.P.: İddianamenin eleştirilecek yönleri olabilir. Ancak yetersiz olduğu genel kanaatine katılmadığımı ifade etmek istiyorum. Özellikle Türk Silahlı Kuvvetleri içinde oluşturulan Batı Çalışma Grubu, bu grubun amaçları, yaptıkları çalışmalar, planlar, eylemler iddianamede gayet güzel olarak ortaya konulmuş. Evet, bazı eksikler olabilir. Ama bu soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısının bilgi istediği kamu kurumlarından, silahlı kuvvetlerden, yeterli bilgilere kolaylıkla ulaşamadığı dikkate alındığında bu haliyle bile iddianame sanıkların darbe suçu işlediklerini ispata yetecek şekilde izah edilmiştir. Bu iddianamede deliller gösterilmiş, belgeler sıralanmış, genel anlamıyla somut deliller yeterli diyebiliriz.

Hüsnü Bey, Mahkeme sürecinde sizin mahkemenin tutumuna ve işleyişine karşı bazı eleştirileriniz ve reddi hakim talebiniz oldu. Ve mahkemeye bu konuda dilekçe sundunuz, mahkeme de sizin sunduğunuz bu dilekçeden dolayı size suç duyurusunda bulundu. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

H.T.: Yargılama süreci, bir kısım sanıklar tarafından psikolojik üstünlük elde etme adına mahkeme heyetini, müşteki tarafı hatta sanıklardan kendi aleyhlerine ifade verebilecek kişileri de baskı altına alma amacıyla psikolojik hareket uygulamalarına sahne olmaktadır. Ki bu tutum darbecilerin yöntemidir. Böylece mahkeme heyeti etkisiz hale getirilmiş, sanıklardan herkes kontrol altına alınmış, sadece müşteki taraf ve müştekiler yönünden konuyu gündeme getirenler kalmıştır. Bu tarafta mahkemenin suç duyuruları ile baskı altına alınmaya çalışılmaktadır. Müşteki vekilleri olarak bizler hakkındaki suç duyuruları, yargılamayı eleştiren gazeteciler ve gazeteler hakkındaki suç duyuruları bu amaçla yapılan girişimlerdir.

Necip Bey, Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam etmekte olan dava sürecinde Mahkemenin sanıklara karşı olan müsamahakar tutumu yanında

mağdur/müşteki vekillerine karşı ise tam tersi bit tutum sergilediği, mahkemenin usul ve işleyişine karşı söz hakkı istediklerinde söz hakkı verilmediği, hatta sözlerinin kesildiği kamuoyuna yansıdı. Böylesi çok ciddi bir davada yargılama sırasında neler yaşandı? Bu yaşananların arka planında olanları aktarabilir misiniz?

N.K.: Öncelikle şunu söylemeliyim. 28 Şubat Darbesi özellikle Türkiye toplumunun İslami kimliğine karşı yapılmış ve İslami kimliği hedef alan bir darbedir. Bu darbe ile topluma, yani Müslüman halka; sizin okuma, eğitim görme hakkınız yok. Bağınıza, bahçenize köyünüze çekilin veya size bizim biçtiğimiz rolü yine bizim biçtiğimiz şekilde yerine getirin denilmek istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda on binlerce insan mağdur edilmiş, başta eğitim öğretim görme hakkı olmak üzere tüm yasal hakları ellerinden alınmıştır. Bu kesimlere ciddi travmalar yaşattırılmış olup halen o travmaların ve o dönemde uygulanan zulümlerin etkisi bu kesimler üzerinde devam etmektedir. Bunu hepimiz yakinen de görüyor ve biliyoruz.

Tüm bu yaşanan hakikatlere rağmen, 28 Şubat Darbesi'nin baş sorumluları olan askeri kanada yönelik Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam etmekte olan davaya ilgisizlik oldukça dikkat çekicidir. Hatta yargılanan sanıklardan bazıları duruşmada şikâyetçilerin bulunduğu yeri göstererek **"... Madem biz darbe yaptık, mağduriyet yarattık, o zaman nerede bu mağdurlar..."** diyebilmektedirler. Yani 28 Şubat Darbesi'nin mağdurlarının davaya ilgisizliği, haklarına sahip çıkmaması sanıkları oldukça memnun ediyor olması, yargılamayı yapan mahkemenin sanıklara karşı olan tutum ve davranışını da onlar lehine etkilemektedir. Yargılamayı yapan mahkeme sorgu sırasında sanıkları sözünü kesmeksizin dinlemekte ve sanıkların en küçük bir talebini dahi ciddiye alarak değerlendirmektedir.

Bunun en bariz örneği **Sanık Erkan Yaykır**'ın iddianameye karşı yönelttiği eleştiriler üzerine suç duyurusunda bulunması talebini, mahkemenin olumlu yönde değerlendirmiş olması ve gereğinin ifası için dilekçesinden bir suretin Cumhuriyet Savcılığı'na göndermesi kararıdır. Bu husus uygulamada pek rastlanılır bir durum değildir. Hatta bu zamana kadar benim bir avukat olarak hiç şahit olmadığım ve duymadığım bir uygulamadır.

Mahkemenin sanıkları büyük bir müsamaha ile dinlemesine ve az evvel ifade ettiğim gibi sanıkların en küçük bir talebini dahi ciddiye alarak değerlendirmesine rağmen, yargılama sırasında biz müşteki avukatlarına dahi sanıklara gösterdiği müsamahayı göstermemektedir. Mahkemeye yasadan doğan haklarımızı içeren dilekçeyi okuyup sunmak istediğimizde buna imkân verilmemekte veya taleplerimizi sözlü olarak ifade etmek istediğimizde de sözümüz kesilmektedir. Mesela müşteki avukatlarından **Av. Hüsnü Tuna ve Av. Cüneyt Toraman**'ın hazırladıkları reddi hakem taleplerini içeren dilekçe duruşmada okutturulmadığı gibi bu iki meslektaşımız hakkında mahkemece suç duyurusunda bulunulmuştur.

28 Şubat Darbesi veya söylendiği biçimi ile Postmodern Darbesi, adına ne dersiniz deyin toplumun tüm kesimlerini en acımasız biçimde yakinen etkilemiş ve toplumun dini değerlerinin üzerinden geçmiştir. Sadece başörtülülerin eğitim öğretim ve memuriyet hakları elinden alınmamış, toplumun en masum ve asgari talepleri olan Kur'an öğrenme hakları dahi yasaklanmıştır. Darbede zarar gören bu geniş kesime rağmen davanın iddianamede yazılı şikâyetçiler tarafından dahi takip ediliyor olmaması sanıkları mutlu ettiği gibi mahkemeyi de çok ciddi oranda sanıklar lehine etkilemektedir.

Bundan sonra sizce 28 Şubat davasının seyri nasıl gelişir? Nasıl bir sürece doğru gidiliyor? Ve 28 Şubat Darbesi veya Postmodern Darbesi'yle gerçekten hakkıyla hesaplaşıyor mu?

H.T.: Dava süreci ile ilgili olarak hayıflanmaya gerek olmadığını düşünüyorum. Hiçbir şey eskisi gibi değil ve olmayacaktır. Artık **"suçlanabilecekleri akıllara bile gelmeyen" kişilerin, askerlerin, hesaba çekildiği bir sürece girilmiş bulunmaktadır.** Bu süreci tamamlayıp hukukun etkin ve egemen olduğu bir sisteme kavuştuğu zaman 28 Şubat davasının amacı da o zaman hakkıyla gerçekleşmiş olacaktır.

R.P.: 28 Şubat davasında sanıkların savunmaları tamamlandı. Şimdi mağdur tanıkların ifadeleri alınmaya başlayacak. Bu sürecin sonucunda kanaatim odur ki toplanan deliller sanıkların ekserisinin bu suçu bilerek, isteyerek işledikleri subuta erecektir. Sonra da cezalandırmaları yolunda bir karar verileceğini düşünüyorum. Bu birincisi. İkinci olarak, bir önceki soruda iddianamenin yeterli olduğunu ama eksik olduğunu ifade ettim. Eksiklikten şu anda devam eden soruşturma ile 28 Şubat Darbesi'nin asker dışındaki sanıkları hakkında açılacak davalar da tamamlanırsa herhalde 28 Şubat Darbesi'nin sanıkları hukuk devletinden hak ettikleri cevabı almış olacaklardır. Buna bir intikam alma değil, işlenen bir suçun hukuk devletinde, yasalar çerçevesinde işlem görmesi olarak bakmak gerekir. Sık sık rövanştan bahsediliyor, rövanş değil, hukukun gereğinin yerine getirilmesidir.

N.K.: Şahsım adına şunu söylemeliyim. Kendisini dokunulmaz, hesap sorulmaz gören bu darbe sorumlularının yargı huzuruna çıkarılmış olması oldukça önemli bir olaydır. Bu kişilerin sadece bir kısmının dahi olsa mahkeme huzurunda hesap veriyor olmalarını görmek beni mutlu ediyor. Biraz evvel ifade ettiğim gibi mahkemenin sanıklara karşı hoş görülme tutumu, hepsinin ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile yargılanıyor olmasına rağmen tamamının tahliye edilmiş, serbest bırakılmış olması mahkeme üzerindeki kamuoyunun kuşklarını ciddi oranda artırmaktadır. Devam etmekte olan davanın seyri kanaatimce henüz soruşturması Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nda devam eden 28 Şubat Darbesi'nin diğer sorumluları olan sermaye, medya, yargı ve sair ayağı ile ilgili tahkikatı da ciddi anlamda etkileyecektir.

Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmekte olan davada Sanıkların ifadeleri bitti. Bundan sonra, yani 10 Mart 2014 tarihinden itibaren mağdur/müştekilerin şikâyetleri alınmaya başlanılacak. Burada müştekilere büyük sorumluluklar düşmektedir. Hiç olmazsa bundan sonraki yargılama safahatında, bizzat davaya katılarak şikâyetlerini ve yaşadıklarını mahkeme huzurunda beyan etmelidirler. Bu sadece kendileri için değil, 28 Şubat Darbesi'nin mağduru tüm toplum adına üzerlerine düşen tarihi bir mesuliyettir. Davanın bundan sonraki gidişatına müdahil olmaları hem geçmişte yaşanan tüm zulüm ve zorbalıklarla hesaplaşma adına, hem de bundan sonra bir daha darbe ve benzeri kalkışmalara cesaret edilememesi adına önemli bir husustur.

Ayrıca 28 Şubat Darbesi'ne kalkışanlar ile başkaca her türlü darbelere karşı mücadelemizin devam edeceğini, darbelere yeltenenlere karşı hukuki her türlü yollardan vazgeçmeyeceğimizi, bunun insani ve İslami sorumluluğumuzun gerekliliği olduğunu tüm kamuoyunun dikkatine sunar, bu konuya duyduğunuz ilgi ve hassasiyetten dolayı teşekkürlerimi ifade etmek isterim.

Milat